

Blauwdruk t.b.v. een visie externe veiligheid Keuzemodules voor uitvoering

projectnr. 198083
revisie 06
1 december 2011

Opdrachtgever

Provincie Limburg
Deskundigenpool Noord- en Midden Limburg

datum vrijgave

1 december 2011

beschrijving revisie 06

Definitief

goedkeuring

B. de Ruijter

vrijgave

B. de Ruijter

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Beleidscyclus.....	3
1.2	Leeswijzer	4

Domein Risicobronnen

2	A: Locatiebeleid bedrijven	6
2.1	Ambities	6
2.1.1	<i>Hoog.....</i>	6
2.1.2	<i>Middel</i>	7
2.1.3	<i>Laag.....</i>	7
2.2	Uitvoeringsacties	8
3	B: LPG-tankstations.....	11
3.1	Ambities	11
3.1.1	<i>Hoog.....</i>	11
3.1.2	<i>Middel</i>	11
3.1.3	<i>Laag.....</i>	12
3.2	Uitvoeringsacties	12
4	C: Vergunningverlening en handhaving	14
4.1	Ambities	14
4.1.1	<i>Hoog.....</i>	14
4.1.2	<i>Middel</i>	14
4.1.3	<i>Laag.....</i>	15
4.2	Uitvoeringsacties	15

Domein Fysieke omgeving

5	D: Planologisch kader transportassen	17
5.1	Ambities	17
5.1.1	<i>Hoog.....</i>	17
5.1.2	<i>Middel</i>	18
5.1.3	<i>Laag.....</i>	18
5.2	Uitvoeringsacties	19
6	E. Bijzonder kwetsbare objecten.....	21
6.1	Ambities	21
6.1.1	<i>Hoog.....</i>	21
6.1.2	<i>Middel</i>	22
6.1.3	<i>Laag.....</i>	22
6.2	Uitvoeringsacties	22
7	F. Evenementen	24
7.1	Ambities	24
7.1.1	<i>Hoog.....</i>	24

7.1.2	<i>Middel</i>	24
7.1.3	<i>Laag</i>	25
7.2	Uitvoeringsacties	25

Domein Beheersbaarheid

8	G. Beheersmaatregelen	27
8.1	Ambities	27
8.1.1	<i>Hoog</i>	27
8.1.2	<i>Middel</i>	28
8.1.3	<i>Laag</i>	28
8.2	Uitvoeringsacties	28
9	H. Risicocommunicatie	30
9.1	Ambities	30
9.1.1	<i>Hoog</i>	30
9.1.2	<i>Middel</i>	30
9.1.3	<i>Laag</i>	31
9.2	Uitvoeringsacties	31
10	I. Organisatie op orde	32
10.1	Ambities	32
10.1.1	<i>Hoog</i>	32
10.1.2	<i>Middel</i>	33
10.1.3	<i>Laag</i>	33
10.2	Uitvoeringsacties	33

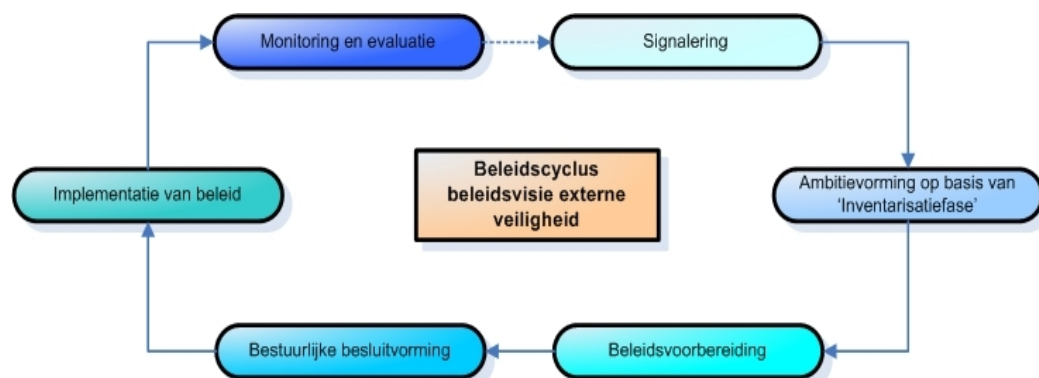
1 Inleiding

Deze blauwdruk vormt de vierde en laatste blauwdruk die is opgesteld als leidraad voor het tot stand komen van een beleidsvisie externe veiligheid. In deze blauwdrukken is beschreven hoe een processtap of onderdeel van de beleidsvisie externe veiligheid in de regio Noord- en Midden Limburg kan worden georganiseerd en uitgevoerd met als doel dat elke gemeente zelfstandig aan de hand van deze blauwdrukken invulling kan geven aan de beleidsvisie. Tot nu toe is ingegaan op de aspecten 'Startbijeenkomst', 'Inventarisatiefase' en 'Bestuurlijke ambities' waarmee de stappen voor het opstellen van een beleidsvisie kunnen worden doorlopen tot en met het formuleren van de ambities. Na drie bovengenoemde aspecten blijft het laatste onderdeel nog over, namelijk de daadwerkelijke invulling van de beleidsvisie waarbij ambities vertaald worden naar concrete beleidslijnen en uitvoeringsacties.

1.1 Beleidscyclus

Nadat namelijk de ambities op papier zijn gezet, dient te worden bekeken welke beleidslijnen en acties nodig zijn om deze ambities te effectueren. Als voorbeeld: indien geen BEVI-inrichtingen meer wenselijk zijn binnen de bebouwde kom, dan zullen alle bestemmingsplannen waar deze risicobronnen tot dan toe nog mogelijk worden gemaakt, moeten worden aangepast. Dit betekent dat in de planregels expliciet een Bevi-inrichting wordt uitgesloten. Per mogelijke ambitie is in deze blauwdruk aangegeven welke beleidslijnen en/of acties hieraan gekoppeld kunnen of moeten worden, zodat ook inzichtelijk is welke gevolgen de keuze voor zo'n ambitie heeft. Daarmee geeft dit document bouwstukken voor de beleidsvisie.

In onderstaande figuur is een schema weergegeven van de beleidscyclus zoals deze wordt doorlopen. Deze blauwdruk is gericht op het onderdeel 'beleidsvoorbereiding', het gaat hier immers om de uitwerking van de bestuurlijke ambities ten behoeve van de besluitvorming.

Dit document geeft een algemeen raamwerk voor het completeren van de beleidsvisie en met name de doorwerking van keuzes in de ambitiefase. Omdat ambities per gemeente van elkaar kunnen en zullen verschillen, is besloten om een 'kaartenbak' aan te leggen. Hiermee wordt bedoeld dat per thema/aspect een aantal verschillende beleidsrichtingen zijn uitgewerkt met de daarbij horende uitvoeringsacties.

1.2 Leeswijzer

Voor de uitwerking van de verschillende beleidsrichtingen is gekozen voor een onderverdeling in 'hoog', 'middel' en 'laag', daarmee verwijzend naar het ambitieniveau dat een gemeente nastreeft. Hoewel het om een subjectieve indeling gaat, kan in algemene zin het niveau van de ambities als volgt worden gekenmerkt:

- Hoog: de gemeente gaat pro-actief aan de slag met de problematiek. Dit betekent onder meer dat ze bestaande situaties niet zonder meer accepteert, maar de veiligheid actief probeert te verbeteren.
- Middel: de gemeente gaat aan de slag met de zaken die op haar pad komen, dus onderneemt actie wanneer zich een mogelijkheid voordoet. Hierbij hoort vaak acceptatie van bestaande situaties, maar wel aandacht voor meer dan het wettelijke minimum bij nieuwe ontwikkelingen.
- Laag: de gemeente beperkt zich tot het wettelijke minimum en werkt probleem gestuurd.

De subvragen dienen om aan te geven welke aspecten een rol spelen bij het beantwoorden van de hoofdvraag. Deze subvragen worden in het document niet expliciet behandeld, maar spelen een rol bij de uitwerking van de drie ambitieniveaus bij elke hoofdvraag.

Indien in dit document wordt gekeken naar het optimaliseren van de veiligheid, dan wordt hierbij artikel 13 uit het Bevi als leidraad gebruikt. Hierin zijn de aspecten opgenomen die bij de verantwoordingsplicht dienen te worden betrokken: onder meer de hoogte van de risico's, zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid en ruimtelijke maatregelen.

Aan de verschillende ambitieniveaus zijn vervolgens uitvoeringsacties gekoppeld, die aangeven welke stappen moeten worden doorlopen om de ambitie te kunnen realiseren en concreet te maken.

Bij elke mogelijke actie moet de lezer zich afvragen:

- Wie voert de actie uit, dus wie is de actiehouder
- Wanneer moet de actie zijn afgerond, en daarmee: Wanneer moet de actie zijn begonnen, en
- Hoe wordt de actie uitgevoerd. Denk daarbij aan mensen , middelen, inzet etc.

Dit zijn vragen waar de gemeente zich tijdens het visietraject al over moet buigen. Met de antwoorden op deze vragen wordt de uitvoeringsagenda -de implementatie van de visie - gevoed.

In hoofdstuk 10 gaan we dieper in op de organisatorische aspecten van de beleidsvisie. Hierin komen de verschillende rollen en verantwoordelijkheden aan bod. Met deze informatie kan per uitvoeringsactie onder meer worden bepaald wie de actiehouder is.

Domein Risicobronnen

2 A: Locatiebeleid bedrijven

Hoofdvraag: Hoe zou de gemeente haar locatiebeleid bedrijven kunnen vormgeven wanneer haar ambitie is risicovolle bedrijven op de meest geschikte locatie te situeren?

Inleiding

De basis voor het realiseren van een acceptabel veiligheidsniveau is de zonering van risicobronnen. Door risicobronnen in bepaalde gebieden uit te sluiten en elders juist te concentreren, wordt een eerste stap gezet. Daarnaast kunnen, daar waar risicobronnen toegestaan zijn, bepaalde ruimtelijke voorwaarden gescheppt worden om de omgeving tegen de risico's van dat bedrijf te beschermen. Hierbij zijn niet alleen aanwezige risicobronnen van belang, maar ook niet aanwezige risicobronnen waarvoor het bestemmingsplan nog vestigingsmogelijkheden biedt.

Subvragen

1. Welke bedrijventerreinen zijn geschikt voor welke risicovolle bedrijven en welke niet?
2. Welke veiligheidsniveaus zijn mogelijk op een bedrijventerrein?
3. wat te doen met bestaande en nieuwe kwetsbare functies op deze bedrijventerreinen?
4. hoe om te gaan met uitbreidingsmogelijkheden van risicovolle bedrijven, waar wel en waar niet?
5. wat te doen met bestaande risicovolle bedrijven die in een bestaande woonwijk liggen?
6. hoe kan dit beleid goed geborgd worden zodat er efficiënte besluitvorming kan plaatsvinden rond het vestigingsbeleid van risicovolle bedrijven?

2.1 Ambities

2.1.1 Hoog

De gemeente wil risicobronnen en kwetsbare functies zoveel mogelijk scheiden. Naast functies als wonen, verzorging en scholing is ook bedrijvigheid als b.v. een bouwmarkt een kwetsbare functie.

1. Keuze primair op basis van een integrale veiligheidsafweging

De gemeente betreft zoveel mogelijke aspecten bij de afweging: de afstand van het bedrijventerrein tot aan kwetsbare objecten, de transporten van en naar het bedrijventerrein en de situatie met betrekking tot zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid. Hierbij wordt rekening gehouden met de bestaande situatie bij de beschouwing van de zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid, maar wordt de mogelijkheid van verplaatsing van de risicobron of het kwetsbare object serieus overwogen indien een andere locatie meer geschikt zou zijn. Met name het houden van afstand tot aan kwetsbare objecten biedt veel mogelijkheden om de veiligheid te verhogen, maar vormt niet het enige criterium. Te denken valt verder aan het optimaliseren van zelfredzaamheid van gebruikers, en bereikbaarheid en bestrijdbaarheid voor hulpverleningsdiensten.

2. Geen BEVI-inrichtingen toegestaan/ geen risicovolle activiteit toegestaan

Bedrijven die onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen vallen worden bewust uitgesloten. Door BEVI-inrichtingen uit te sluiten is het externe veiligheidsrisico sterk te beperken en wordt alle ruimte gebonden aan andere soorten bedrijvigheid. Een andere, ingrijpendere, maatregel waartoe de gemeente kan besluiten is het uitsluiten van alle bedrijven met een veiligheidsrisico voor de omgeving. Ook propaantanks, kleine opslagen voor chemische stoffen en kleine ammoniak koelinstallaties zijn in dit geval niet toegestaan.

3. Geen bestaande of nieuwe kwetsbare functies zijn toegestaan op het bedrijventerrein.

Op deze wijze wordt de veiligheid zoveel mogelijk vergroot door te zorgen dat geen kwetsbare functies aanwezig zijn op het bedrijventerrein, zodat de afstand tussen kwetsbare functies (aanwezig buiten het bedrijfsterrein) en risicobronnen wordt vergroot.

4. Geen uitbreidingsmogelijkheden worden geboden voor risicovolle bedrijven

In deze ambitie wordt uitgegaan van de huidige veiligheidssituatie en wordt gesteld dat uitbreiding van risicovolle activiteiten niet gewenst is. Het voordeel hiervan is dat de veiligheid op een bepaald niveau wordt gehandhaafd en wellicht zelfs kan worden verbeterd door extra beheersbaarheids maatregelen te nemen.

5. Uitkopen of uitplaatsen van bestaande risicovolle bedrijven in een woonwijk

De gemeente vindt in dit geval de veiligheidssituatie in een dergelijke mate onwenselijk dat continuering ervan geen optie is. Door het bedrijf uit te kopen of uit te plaatsen neemt de gemeente de risicobron weg en verbetert automatisch de veiligheidssituatie. Bij verplaatsing van de activiteiten dient de afstand tot risico-ontvangers in de nieuwe situatie groot genoeg te zijn. Dit actieve verplaatsingsbeleid kan nog worden uitgebreid door bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen te bekijken of risicovolle bedrijven hier naartoe verplaatst

2.1.2 Middel

De gemeente wil in nieuwe gevallen risicobronnen en kwetsbare functies zoveel mogelijk scheiden en bij bestaande gevallen de beheersbaarheidssituatie optimaliseren

6. Beheersbaarheidssituatie op bedrijventerrein verbeteren

Het toestaan van risico's sluit niet uit dat toch veiligheidswinst behaald kan worden. Dat kan door de beheersbaarheid op het terrein onder de loep te nemen. Hierbij wordt gekeken naar zaken als ontvluchting en bestrijdbaarheid. Zo kan de risicocommunicatie worden verbeterd, kunnen bluswatervoorzieningen worden aangelegd en kunnen aanrijdroutes en opstelplaatsen voor de brandweer worden gecreëerd of verbeterd. Optimalisatie van de beheersbaarheid kan een ambitie zijn bij het toestaan van kwetsbare functies op een bedrijventerrein, het bieden van uitbreidingsmogelijkheden aan bedrijven en de keuze van een geschikt bedrijventerrein waar risico's worden toegestaan.

7. Bestaande kwetsbare functies zijn toegestaan, nieuwe zijn uitgesloten

In deze ambitie wordt het huidige veiligheidsniveau gehandhaafd doordat kwetsbare functies in de huidige situatie kunnen blijven bestaan (zolang ze niet binnen een PR 10^{-6} contour liggen), maar nieuwe kwetsbare functies niet meer worden toegelaten. Hiermee wordt het bestaande veiligheidsniveau gehandhaafd en als een gegeven gezien, maar wordt voorkomen dat meer kwetsbare functies zich in de buurt van de risicobronnen kunnen vestigen.

8. Gebruik maken revisievergunning voor verbetering veiligheidsniveau

Met behulp van een strakke handhavingcyclus wordt nagegaan of moderne technieken bij het bedrijf worden ingezet. De handhavingrapportages zijn ook de onderbouwing om via ambtshalve wijzigingen betere technieken te eisen. Een revisievergunning kan ook gebruikt worden om de omvang van de risicovolle activiteiten te beperken. Dit laatste kan gebeuren door een risicocontour te specificeren voor het bedrijf. Bovendien kunnen specifieke eisen aan bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid worden overeengekomen met het bedrijf, zelfs buiten de vergunning om.

2.1.3 Laag

De gemeente gaat bij het locatiebeleid uit van de wettelijke vereisten

9. Locatiebeleid vrij, ruimte voor risicovolle inrichtingen

Indien de gemeente geen specifieke ambitie heeft op dit punt, kan ze ervoor kiezen om risicovolle inrichtingen op elk bedrijventerrein toe te staan zolang de wettelijke basisveiligheid gewaarborgd is. Hiermee ontstaat een diffusere situatie dan bij de overige ambities, waarbij de risicovolle inrichtingen op specifieke bedrijventerreinen worden samengebracht.

10. Zowel bestaande als nieuwe kwetsbare functies zijn toegestaan op het bedrijventerrein

In deze ambitie worden ruimtelijk geen beperking opgelegd om kwetsbare objecten extra te beschermen. Uiteraard dient wel rekening te worden gehouden met de ligging van de PR 10⁶ contouren waarbinnen geen kwetsbare objecten zijn toegestaan. Het betekent dat de mogelijkheden voor kwetsbare functies groot zijn en dus ruimtelijk gezien meer mogelijk is dan bij de andere twee ambities.

11. Onbeperkte uitbreidingsmogelijkheden worden geboden voor risicovolle bedrijven

De gemeente geeft het bedrijf carte blanche (binnen het kader van de bestaande wetgeving) om zijn activiteiten uit te breiden. Dit wil niet zeggen dat de gemeente daarmee niet meer een bepaald niveau van veiligheid nastreeft, aangezien op de eerste plaats de wettelijke kaders een basisniveau van veiligheid garanderen en ten tweede de veiligheid ook op andere manieren kan worden verhoogd (zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid verbeteren). Door middel van handhaving wordt naleving van de vereisten uit de vergunning nagestreefd.

2.2 Uitvoeringsacties

1. Alle ambities: Nalopen van betreffende bestemmingsplannen op capaciteit

Het uitsluiten van kwetsbare functies betekent dat verkleuring van objecten moet worden tegengegaan en dat bekend moet zijn of zich nieuwe kwetsbare functies nog kunnen vestigen. Bovendien kan het bestemmingsplan op dit moment ruimte toestaan voor nieuwe risicovolle inrichtingen om zich te vestigen waarbij een knelpunt kan ontstaan. Dit vereist dat in de planregels en op de Verbeelding wordt nagegaan welke planologische mogelijkheden nog bestaan voor kwetsbare functies en risicobronnen en of deze een knelpunt op kunnen leveren. Om verkleuring van objecten tegen te gaan dient expliciet te zijn opgenomen dat geen kwetsbare functies zijn toegestaan

2. Ambitie 1: Integraal analyseren van de veiligheidssituatie

Bij deze uitvoeringsactie komt het erop neer om de uitkomsten van de inventarisatiefase te gebruiken als input: bij de keuze voor een bedrijventerrein kan worden uitgegaan van de gegevens over de huidige situatie met betrekking tot risicobronnen, fysieke omgeving en beheersbaarheid.

3. Ambitie 1 en 2: Het uitsluiten van BEVI-inrichtingen op het bedrijventerrein

Planologisch kan worden vastgelegd dat geen BEVI-inrichtingen zijn toegestaan op een bepaald bedrijventerrein. In de planregels kan bij de bestemming Bedrijf worden aangegeven dat BEVI-inrichtingen binnen die bestemming (en eventueel andere bestemmingen zoals Gemengd) worden uitgesloten.

4. Ambitie 1, 3, 7 en 10: Uitsluiten van kwetsbare functies op een bedrijventerrein

Het is mogelijk om planologisch vast te leggen dat op het betreffende bedrijventerrein geen kwetsbare functies zijn toegestaan. Dit vereist dat in de planregels wordt opgenomen dat geen kwetsbare functies (objecten) zijn toegestaan. Dit houdt in dat goed gedefinieerd dient te zijn wat onder een kwetsbare functie wordt verstaan. Tenminste kan worden gespecificeerd met een nadere eis dat functies die plaats bieden aan beperkt zelfredzame personen niet zijn toegestaan. Hierbij is raadzaam een limitatieve lijst op te nemen van deze betreffende functies, kortom dat nader wordt gespecificeerd welke functies exact worden bedoeld. Voorbeelden van dergelijke functies zijn verpleeghuizen, ziekenhuizen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en opvang voor gehandicapten. Indien alle kwetsbare objecten (zoals grote kantoren) moeten worden uitgesloten, moet ook gekeken worden naar personendichtheden. Dit vereist een meer nauwgezette formulering en definiëring

5. Ambitie 4 : Beperken van uitbreidingsmogelijkheden in de vergunning

Indien geen uitbreidingsmogelijkheden worden toegestaan, zal dit in de vergunning dienen te worden vastgelegd. Ook planologisch moet een eventuele uitbreiding worden geblokkeerd. Een bedrijf ontleent haar milieurechten en daaraan gekoppelde milieuruimte aan de vergunning. Eerst dient te worden nagegaan wat de huidige vergunde rechten zijn. Indien deze ruimer zijn dan wenselijk is voor de gemeente dan dient een procedure te worden doorlopen voor een revisievergunning waarin de vergunde rechten worden aangepast en worden vastgelegd op het wenselijke niveau. Dat kan in overleg met het bedrijf,

het is ook mogelijk voor het bevoegd gezag om eventuele niet-gebruikte milieuruimte ambtshalve uit de vergunning te halen. Indien het bedrijf belemmert wordt in de bedrijfsvoering kan het een schadeloosstelling claimen.

6. Ambitie 5: Uitkopen of uitplaatsen bestaand risicovol bedrijf

Bij een zeer onwenselijke veiligheidssituatie kan de gemeente besluiten dat het bedrijf niet langer houdbaar is op zijn huidige plaats. In dat geval zal moeten worden overgegaan tot het uitplaatsen of uitkopen van het bedrijf door middel van overleg met het bedrijf. De kosten zijn o.m. afhankelijk van: de waarde van de huidige grond, de kosten van de nieuwe grond, de waarde van de opstal en de kosten van stilleggen en weer opstarten van het bedrijf.

7. Ambitie 6: Het optimaliseren van de beheersbaarheidssituatie

De beheersbaarheidssituatie op het bedrijventerrein in het algemeen wordt nader bekeken en waar mogelijk worden extra maatregelen genomen en vastgelegd in het bestemmingsplan. Bij de beoordeling van de beheersbaarheidssituatie spelen een aantal aspecten een rol: de aanwezigheid van voldoende vluchtwegen, bluswatervoorzieningen en een goede bereikbaarheid voor de brandweer, maar ook de aanwezigheid van drempels en de oriëntatie van nooduitgangen. Voor een goede inschatting hiervan wordt advies ingewonnen bij de veiligheidregio/brandweer. De kans is aanwezig dat deze organisatie de behoefte uitspreekt voor een verbetering van de zelfredzaamheid- en/of bestrijdbaarheidssituatie.

Hierbij kunnen een aantal zaken planologisch worden geborgd:

- vluchtwegen van de risicobron af
- opstelplaatsen voor de brandweer
- uitgangen van gebouwen van risicobron af (de in- en uitgang zelf is niet planologisch relevant, maar de weg ernaartoe, of het plein of park bij de in- en uitgang zijn planologisch wel relevant)
- open water als bluswatervoorziening

In de beleidsvisie bestaat de mogelijkheid om een algemene beleidsregel¹ op te nemen waarmee de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid wordt geoptimaliseerd.

8. Ambities 4, 7 en 10: Het vastleggen van de ligging van contouren

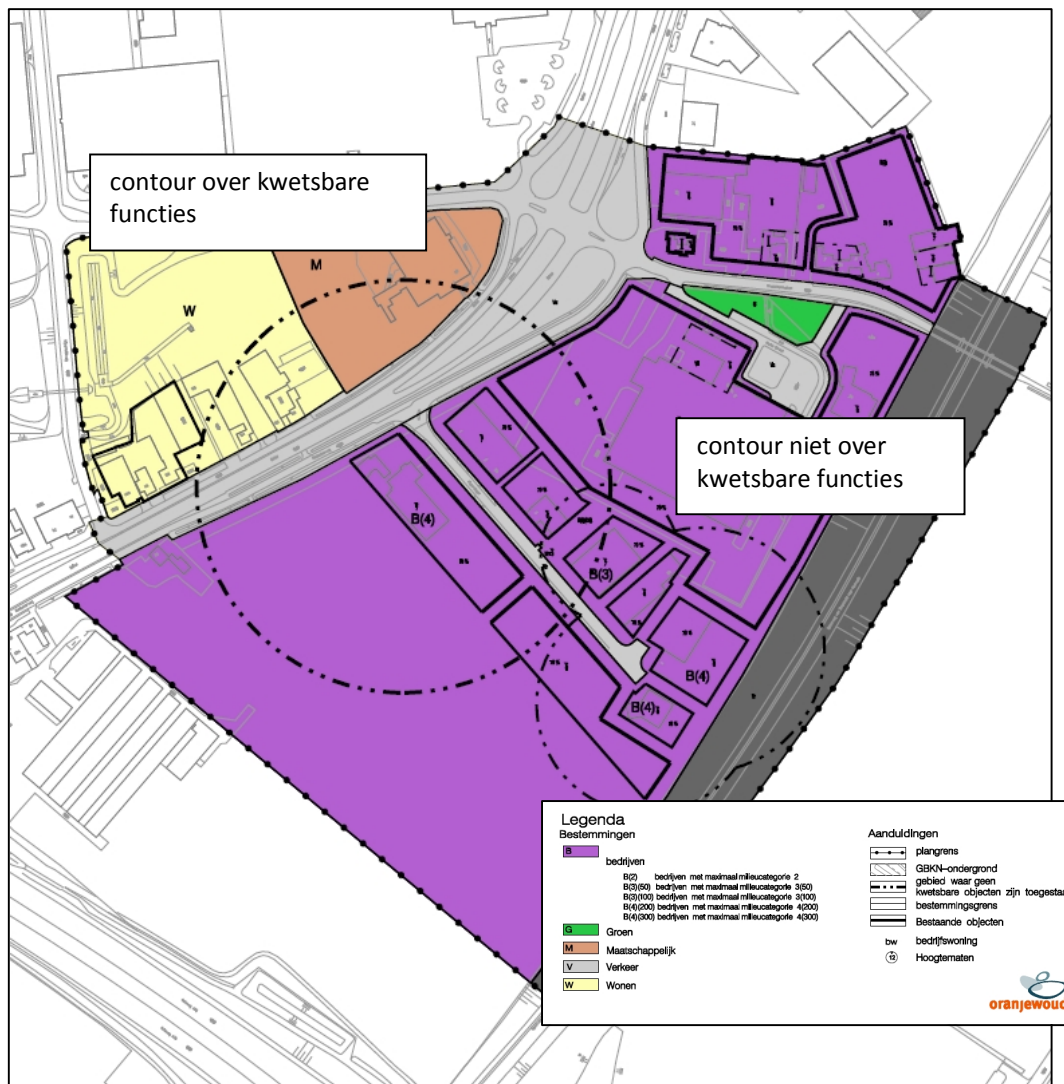
Planologisch kan worden vastgelegd dat een risicocontour niet buiten het perceel mag liggen of buiten een bestemming Groen/Verkeer en niet over een kwetsbare functie heen. Het is daarbij de bedoeling dat de maximale ligging van de contour wordt gespecificeerd. Dit kan door een contour te tekenen op de Verbeelding: vaak gaat het hierbij om een bestaande contour. Daarmee wordt niet toegestaan dat deze contour groter wordt, aangezien de omvang ervan planologisch is vastgelegd. Een andere mogelijkheid is door in de planregels vast te leggen dat de risicocontour niet buiten het bedrijfsperceel mag liggen of niet buiten een bestemming Groen of Verkeer. In figuur 2 worden hiervan voorbeelden gegeven.

9. Ambitie 8: Aanpassen vergunning

In overleg met het bedrijf moet worden nagegaan of de activiteiten die in de vergunning zijn omschreven overeenkomen met de werkelijke activiteiten. Daarbij kan de gemeente verzoeken de risicovolle activiteit te staken. Als voor een nieuwe activiteit vergunning is verleend, en deze na drie jaar nog niet opgericht, dan biedt de wet de mogelijkheid om die activiteit weer uit de vergunning te halen. Als de activiteit wel is opgericht en niet of niet volledig wordt gebruikt is het niet altijd zo dat het ongebruikte deel uit de vergunning kan worden gehaald. Een voorbeeld hiervan is de limitering van de LPG-doorzet van LPG-tankstations.

De omvang van de activiteiten kan in de vergunning (zoals opslag van gevaarlijke stoffen) ruimer zijn dan in werkelijkheid. Indien het bedrijf akkoord is, kan worden besloten de beperktere omvang ook in de vergunning vast te leggen zodat de risicocontouren daarmee verkleind worden. Verder kan op basis van handhavingrapportages worden aangetoond dat -een deel van- de milieuvergunning niet wordt gebruikt. In dat geval is dat deel/die vergunning ambtshalve aan te passen. In andere gevallen kan het bedrijf een beroep doen op de schadevergoedingsregeling.

1. Een voorbeeld van een beleidsregel in dit geval zou zijn dat bij nieuwe ontwikkelingen altijd brandkranen voorhanden moeten zijn. De NVBR is heeft al een aantal concrete beleidsregels opgesteld.

Figuur 2, risicocontouren en kwetsbare functies.

Het voorschrijven van moderne technieken, de zogenaamde BBT maatregelen (best Beschikbare Technieken) geeft vaak geen extra veiligheid omdat de vergunning al op dit principe gebaseerd moet zijn. M.i.v. 2007 moeten milieuvergunningen al aan dit principe voldoen. Het blijft echter verstandig om een individuele vergunning daarop te controleren.

10. Ambitie 4: Positief bestemmen

Indien directe verplaatsing van het bedrijf om een bepaalde reden niet wenselijk is, kan worden gezorgd dat in de toekomst het bedrijf zal verdwijnen door in het bestemmingsplan het bedrijf positief te bestemmen. Positief bestemmen in een bestemmingsplan gebeurt door in de planregels voor het specifieke bouwvlak op te nemen dat bij beëindiging van de huidige activiteiten andere risicovolle activiteiten niet meer mogelijk zijn, dus een uitsluiting van Bevi-inrichtingen.

11. Ambitie 11: Handhaven

Ook als bedrijven niet beperkt worden in hun uitbreidingsmogelijkheden, is het van belang de vergunning waarbinnen ze risicovolle activiteiten mogen ondernemen, te handhaven. Op deze manier wordt naleving van de eisen uit de vergunning bewerkstelligd.

Bij de handhaving is het van belang om met regelmaat het bedrijf te bezoeken en te controleren op naleven van de vergunning. Op basis van de handhavingrapportages zijn eventuele ambtshalve wijzigingen in de vergunning door te voeren.

3 B: LPG-tankstations

Hoofdvraag:

Hoe zou de gemeente om kunnen gaan met bestaande LPG-tankstations in de bebouwde kom en met de vestiging van nieuwe LPG-tankstations wanneer zij hoge prioriteit toekent aan de externe veiligheid van LPG-tankstations?

Inleiding

LPG-tankstations vormen één van de meest belangrijke en zichtbare risicobronnen waar vrijwel elke gemeente mee te maken heeft. Omdat zich in het verleden betrekkelijk veel LPG-tankstations hebben gevestigd binnen de bebouwde kom, in een tijd dat externe veiligheid nog geen prominent milieuaspect was, heeft de gemeente nu regelmatig te maken met de risico's die spelen bij de verkoop van LPG in de bebouwde kom. In de beleidsvisie dient hier dan ook aandacht aan besteed te worden en bepaald te worden welke ambitie de gemeente nastreeft bij deze bestaande situaties. Daarnaast blijft de LPG-verkoop tot nu toe op peil en zijn dit jaar meer LPG-auto's verkocht, zodat de verwachting is dat de LPG-verkoop enkel zal toenemen, ook gezien de stijging in de benzineprijs. Dit betekent dat gemeentes in de toekomst te maken zullen krijgen met nieuwe LPG-tankstations. Het is daarom aan te raden om de ambities te bepalen die de gemeente heeft omtrent de vestiging van deze nieuwe LPG-tankstations. Met name gaat het dan om waar in de gemeente ze gewenst en ongewenst zijn en welke randvoorwaarden verder worden gesteld op het gebied van externe veiligheid.

Subvragen

1. Wat zijn de mogelijkheden om een LPG-tankstation in de bebouwde kom uit te plaatsen of te saneren?
2. Wat zijn andere mogelijkheden om de problematiek rondom bestaande LPG-tankstations in de bebouwde kom aan te pakken (denk aan vergunningverlening/handhaving)?
3. Welke locaties zijn geschikt voor vestiging van (nieuwe) LPG-tankstations?

3.1 Ambities

3.1.1 Hoog

De gemeente wil LPG-tankstations zoveel mogelijk scheiden van kwetsbare groepen.

1. Geen nieuwe LPG-tankstations in de bebouwde kom

Middels het bestemmingsplan de verkoop van LPG onmogelijk maken, i.e. uitsluiten van dit type bedrijvigheid.

2. Binnen het invloedsgebied van nieuwe LPG-tankstations zijn geen verblijfsfuncties gelegen.

Dit betekent een vergaande beperking van de mogelijkheden de gronden rondom het LPG tankstation te gebruiken. Als binnen het invloedsgebied al verblijfsfuncties zijn bestemd moeten deze herbested worden, met het risico op planschade. Als er feitelijk al objecten staan worden de kosten nog hoger. Deze objecten moeten dan gesaneerd worden, de gebruikers moeten worden uitgekocht.

3.1.2 Middel

De gemeente staat in de buurt van nieuwe LPG-tankstations wel kwetsbare groepen toe, maar wil dan een optimalisatie van de veiligheidssituatie. Bij bestaande LPG-tankstations wordt de doorzet zoveel mogelijk beperkt.

3. Optimaliseren van de veiligheidssituatie

Bij het optimaliseren van de veiligheidssituatie kan bv. gedacht worden aan het verbeteren aan de bereikbaarheid van het tankstation, het zorgen voor voldoende bluswater, het actueel houden van een noodplan, zowel bij de pomphouder als bij de hulpverleningsdiensten, een goede voorlichting aan de omwonenden of het uitsluiten van bijzonder kwetsbare groepen.

4. De doorzet van bestaande LPG-tankstations wordt beperkt

Op basis van de daadwerkelijke doorzet, gemeten over minimaal 3 jaar is de doorzet te beperken. Dat kan dan zonder schadevergoeding, er wordt immers geen daadwerkelijke beperking opgelegd. Bij het volledig saneren ligt dat anders. De verkoper heeft recht op schadeloosstelling vanwege het intrekken van de vergunning. Dit naar rato van het daadwerkelijke gebruik van de vergunning, de daadwerkelijke verkoop van LPG.

3.1.3 Laag

De gemeente legt LPG-tankstations geen andere beperkingen op dan die voortvloeien uit de vereisten voor de milieuvergunning en de afstanden die ruimtelijk gewaarborgd moeten zijn vanuit het Bevi en het Revi. De gemeente richt zich nog op zelfredzaamheid in de omgeving en bestrijdbaarheid van incidenten. Dit zijn overigens onderdelen van de groepsrisicoverantwoording vanuit het Bevi.

5. aandacht voor bestrijdbaarheid

De gemeente bereid zich voor op een eventueel grootschalig incident . Dit in samenwerking met de Veiligheidsregio.

3.2 Uitvoeringsacties

1. Uitsluiten LPG-verkoop in bestemmingsplannen

Hierbij is het noodzakelijk om in alle relevante bestemmingsplannen waar nu een verkooppunt voor motorbrandstoffen aanwezig is, LPG-verkoop in de planregels uit te sluiten. Daarnaast moet men nauwkeurig nagaan of binnen bestemmingen niet ruimte voor een LPG-tankstation bestaat, bij de bestemming 'Bedrijf' bijvoorbeeld. Als voorbeeld van een nieuwe planregel: "*De bestemming 'xxxx' betreft een tankstation waar geen opslag en/of verkoop van LPG plaatsvindt.*".

2. Saneren verkoop LPG

In deze uitvoeringsactie wordt allereerst de doorzet van de afgelopen drie jaar van het LPG-tankstation opgevraagd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een accountantsverklaring van het betreffende tankstation. Het deel van de vergunning dat gedurende die drie jaar niet is gebruikt kan waarschijnlijk zonder schadevergoeding worden ingetrokken. Verdere sanering gaat gepaard met een vergoeding aan de vergunninghouder.

3. Bestemmingsplan aanpassen binnen invloedsgebied LPG

Hierbij gaat het om het uitsluiten van verblijfsfuncties binnen het invloedsgebied. De vraag is hier dan welke definiëring gehanteerd wordt. Afhankelijk van hoe strikt de gemeente wil zijn, kan ervoor gekozen worden om alle kwetsbare objecten uit te sluiten of alle kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. In de planregels kan verwezen worden naar het BEVI voor de definities, maar aangezien deze niet-limitatief zijn, moet een lijst van functies worden gebruikt die zo sluitend mogelijk is

4. Optimaliseren van de veiligheidsituatie

De veiligheidsituatie rond het LPG-tankstation wordt nader bekeken en waar mogelijk worden extra maatregelen genomen en vastgelegd in het bestemmingsplan. Optimalisatie betekent een check op voldoende vluchtwegen, bluswatervoorzieningen en een goede bereikbaarheid voor de brandweer voor een acceptabel veiligheidsniveau. De beslissing of de situatie acceptabel is of niet, wordt genomen door de gemeente waarbij ze wordt geadviseerd door de veiligheidsregio/brandweer. De kans is aanwezig dat

deze organisatie de behoefte uitspreekt voor een verbetering van de zelfredzaamheid- en/of bestrijdbaarheidssituatie. Hierbij kunnen een aantal zaken planologisch worden geborgd:

- vluchtwegen van de risicobron af
- opstelplaatsen voor de brandweer
- uitgangen van gebouwen van risicobron af (de in- en uitgang zelf is niet planologisch relevant, maar een eventuele toegangsweg, of een plein/park bij de in-/uitgang wel)
- open water als bluswatervoorziening

Dit zijn zaken die in de planregels kunnen worden vastgelegd aangezien ze ruimtelijk relevant zijn. Bouwkundige maatregelen kunnen eveneens de veiligheid verhogen, maar zijn lastiger te borgen.

5. Beperken doorzet LPG in vergunning

In deze uitvoeringsactie wordt allereerst de doorzet van de afgelopen drie jaar van het LPG-tankstation opgevraagd. Bij categoriale LPG-tankstations verdient het aanbeveling om de doorzet te beperken tot de bovengrens van de categorie waarin ze valt. Bij een doorzet van 800 m³ per jaar kan de doorzet het beste op 999 m³ per jaar beperkt worden. Voor de externe veiligheidswetgeving maakt dit namelijk niet uit, de doorzet is in een paar categorieën verdeeld. Let hier op: Check ten tijde van het te nemen besluit de actuele versie van Bevi/Revi of hier inmiddels andere doorzetten zijn vermeld. De doorzet kan beperkt worden door een procedure voor een revisievergunning op te starten.

6. Opstellen calamiteitenplan

Voor de voorzienbare scenario's moeten, in samenwerking met de Veiligheidsregio calamiteitenplannen worden geschreven.

4 C: Vergunningverlening en handhaving

Hoofdvraag:

Welke mogelijkheden zijn er om met vergunningverlening en handhaving de externe veiligheid risico's te verkleinen?

Subvragen:

1. Welke mogelijkheden zijn er om met vergunningverlening de externe veiligheid risico's te verkleinen?
2. Welke mogelijkheden zijn er om met handhaving de externe veiligheid risico's te verkleinen?

Inleiding

Er bestaan twee sporen om de externe veiligheidproblematiek aan te pakken: het eerste spoor is het ruimtelijke spoor. Dit is belicht in het hoofdstuk over het locatiebeleid van bedrijven. Het tweede spoor komt hier aan de orde en richt zich op de kant van de risicobron: wat kan geregeld worden bij de vergunningverlening en handhaving bij risicovolle inrichtingen zodat de risico's vanuit externe veiligheid beperkt worden? De ambities die de gemeente heeft op dit gebied zijn van belang aangezien risico's ook in belangrijke mate afhankelijk zijn van de veiligheidssituatie bij de risicobron zelf. Door een goede handhaving kan de gemeente borgen dat datgene dat in de vergunning is afgesproken ook daadwerkelijk gebeurt, dan wel aanwezig is.

4.1 Ambities

4.1.1 Hoog

De gemeente gaat actief de veiligheid verbeteren door een maximaal veiligheidsniveau te bewerkstelligen bij risicovolle inrichtingen

1. De gemeente draagt bij aan het implementeren van technische maatregelen die het niveau boven BBT brengen.

Deze voorzieningen zijn niet via de vergunning af te dwingen maar moeten in samenspraak met het betreffende bedrijf worden geïmplementeerd. Het is een open vraag wie de bijbehorende rekening gaat betalen.

4.1.2 Middel

De gemeente bevest de huidige veiligheidssituatie en handhaaft hier op

2. De gemeente geeft een vergunning zonder verdere groeirimte af

Hiermee worden de uitbreidingsmogelijkheden van het bedrijf beperkt, maar niet uitgesloten. Er kan afgesproken worden dat veiligheidswinst die het bedrijf verkrijgt door betere voorzieningen of procedures te hanteren ten goede komt aan de bedrijfsvoering.

3. Handhaving risicovolle bedrijven heeft hoge prioriteit en gebeurt via een handhavingplan

Met deze maatregel wordt voorkomen dat bedrijven "er tussendoor glippen". Het uitgangspunt bij het opstellen van ruimtelijke plannen is dat de naburige bedrijvigheid functioneert volgens de milieuvergunning. Door consequent te handhaven wordt dit uitvoeringsniveau gewaarborgd. De gemeente kan in haar handhavingbeleid opnemen dat bedrijven waar nog aandachtspunten zijn vaker worden bezocht. De bedrijven die het netjes doen, worden eventueel minder frequent aan een controle onderworpen.

4.1.3 *Laag*

De gemeente beperkt zich tot de wettelijke vereisten die voor het bedrijf in de vergunning moeten gelden en handhaaft niet meer dan noodzakelijk is.

4. De gemeente beperkt zich tot de wettelijk vereisten en heeft een sober handhavingregime

Bij deze ambitie gelden de wettelijke vereisten als het niveau waar de gemeente op inzet.

4.2 **Uitvoeringsacties**

1. De gemeente draagt bij aan maatregelen die het niveau boven BBT brengen.

In de Wabo is opgenomen dat de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken moeten worden toegepast. In een BREF (BBT referentiedocument) wordt de BBT beschreven die specifiek zijn voor een bepaalde branche of activiteit. Met dit document dient rekening te worden gehouden bij het bepalen van BBT voor installaties die vallen onder de IPPC-richtlijn. Vanuit de wetgeving wordt daardoor al geborgd dat de impact van inrichtingen op het milieu verkleind wordt, ook als het gaat om externe veiligheid (bijvoorbeeld opslag van gevaarlijke stoffen). Echter, een stapje hoger is mogelijk: de gemeente kan in overleg met het bedrijf technische maatregelen implementeren die het niveau boven BBT brengen. Aangezien dit niet wettelijk afdwingbaar is, is het waarschijnlijk dat het bedrijf de gemeente hier een financiële bijdrage voor vraagt.

2. De gemeente geeft een vergunning zonder verdere groeirimte af

Dit is een "standaard"vergunningstraject. Hierbij kan dan ingegaan worden op de ruimte die vrijkomt als het bedrijf veiliger (feitelijk: met een kleinere risicocontour) gaat werken dan zoals in de vigerende vergunning is beschreven. .

3. Handhaving heeft hoge prioriteit en gebeurt op basis van een handhavingsplan

In het handhavingsbeleid, dat wordt uitgewerkt in een handhavingsplan, is een prioritering opgenomen van de diverse handhavingstaken. De prioriteitenstelling is daarbij over het algemeen gebaseerd op een inschatting van de risico's die aan de verschillende handhavingstaken zijn verbonden. Verschillende aspecten, waaronder veiligheid, worden meegewogen in het proces. Bij een hoge prioriteit kan de gemeente besluiten om het aspect veiligheid relatief zwaarder te laten meewegen zodat risicovolle inrichtingen meer aandacht krijgen.

4. De gemeente beperkt zich tot de wettelijk vereisten en heeft een sober handhavingregime

In dit geval stuurt de gemeente niet op de aangevraagde omvang van de activiteiten (niet anders dan dat wordt gezien of de aangevraagde activiteit past) en zet zich niet in op het toepassen van technieken boven BBT. Wat betreft handhaving wordt geen speciale prioriteit toegekend aan het handhaven bij risicovolle inrichtingen of bij inrichtingen waar aandachtspunten zijn.

Domein Fysieke omgeving

5 D: Planologisch kader transportassen

Hoofdvraag:

Hoe zou de gemeente om kunnen gaan met ruimtelijke ontwikkeling langs transportassen wanneer zij o.a. door slim ordenen de risico's zoveel mogelijk wil beperken?

Inleiding

De risico's die verbonden zijn aan het vervoer van gevaarlijke stoffen kunnen voorwaarden stellen aan ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van de transportassen. Omdat met name toxische stoffen een groot invloedsgebied hebben, kan dit betekenen dat veel ruimtelijke ontwikkelingen met deze voorwaarden te maken krijgen. Echter, op verschillende afstanden van de transportassen dient gekeken te worden naar verschillende stoffen en bijbehorende effecten en worden daarmee andere voorwaarden gesteld. In een planologisch kader worden deze verschillende voorwaarden en maatregelen gekoppeld aan de afstand tot aan de risicobron (van de ruimtelijke ontwikkelingen). Hiermee wordt een eenduidige omgang bereikt met nieuwe ontwikkelingen in de omgeving van transportassen en wordt geborgd dat de juiste maatregelen worden overwogen.

Subvragen:

1. In welke zones zouden welke functies gewenst cq ongewenst zijn en waarom?
2. Welke eisen zouden in welke zone gesteld kunnen worden?
3. Welke preventieve maatregelen zouden in welke zone geëist kunnen worden en hoe is dit te borgen?
4. Hoe kan dit planologisch kader goed geborgd worden zodat er efficiënte besluitvorming kan plaatsvinden binnen de gemeente en ad hoc discussies voorkomen kunnen worden?

5.1 Ambities

5.1.1 Hoog

De gemeente legt de nadruk op het fysiek scheiden van de routes gevaarlijke stoffen en kwetsbare groepen.

1. Dichtbij transportassen worden geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen toegestaan

Op korte afstand van transportassen zijn de risico's het grootste en zijn er meerdere calamiteitenscenario's die een rol kunnen spelen, zoals een BLEVE scenario en een plasbrandscenario. Binnen, bij voorbeeld, 50 meter van een transportas (ongeveer het invloedsgebied van een plasbrand) kan daarom gekozen worden om geen ontwikkelingen toe te staan, zodat een scheiding wordt bewerkstelligd tussen gevaarlijke stoffen en groepen personen. Dit gebied kan vervolgens wel worden gebruikt om de bereikbaarheid voor de hulpdiensten te vergroten.

2. Binnen 200 meter van transportassen worden ruimtelijke maatregelen die in bestemmingsplan kunnen worden geborgd zoveel als mogelijk toegepast

Conform de cRvgs hoeven er in principe geen beperkingen aan het ruimtegebruik worden gesteld in het gebied dat op meer dan 200 meter van een route of tracé ligt. Binnen deze 200 meter zijn ruimtelijke beperkingen daarmee nadrukkelijk in beeld. Aangezien een aantal mogelijke maatregelen ruimtelijk relevant zijn (het gaat dan b.v. om de hoeveelheid personen, het type toegestane functie en mogelijkheden om het gebied te ontvluchten) kunnen deze in het bestemmingsplan worden geborgd. Ervan uitgaande dat bijvoorbeeld een extra ontsluitingsweg in het voorliggende bestemmingsplan valt te realiseren en niet binnen een ander bestemmingsplan valt. Ruimtelijk relevante maatregelen zijn de volgende: oriëntatie van gebouwen, oriëntatie van uitgangen, opstelplaatsen voor buswatervoertuigen, ontsluitingswegen die voldoende breed zijn voor voertuigen van hulpdienst etc.

Deze ambitie is als 'hoog' gekenmerkt, omdat de maatregelen niet alleen worden overwogen, maar ook zoveel mogelijk daadwerkelijk worden geïmplementeerd.

3. Nieuwe ontwikkelingen binnen korte afstand van transportassen zijn enkel toegestaan als zone-ring met personendichtheden het uitgangspunt is en extra kwetsbare objecten worden uitgesloten

Dit is een variant van 1. en 2. Uitgangspunt bij het hoge ambitieniveau is dat grote groepen mensen in het algemeen, en kwetsbare groepen in het bijzonder, op grotere afstand van een risicobron worden geplaatst.

Op korte afstand van de risicobron, voor transportassen ongeveer 200 meter, kan een grote veiligheidswinst worden behaald door een gebied te zoneren op basis van personendichtheden. Hierbij wordt uitgegaan van meer extensieve functies die dichterbij de risicobron zijn gelegen en meer personenintensieve functies verder van de risicobron af. Als voorbeeld van extensieve functies gelden logistieke functies, warehousing, bedrijfshallen, bepaalde typen bedrijvigheid. Meer personenintensieve functies zijn kantoren, grootschalige detailhandel, woningen, scholen en verpleeghuizen. Extra kwetsbare objecten (voor uitleg, zie volgend hoofdstuk) zijn niet toegestaan, aangezien de veiligheid voor beperkt zelfredzame personen in het geding kan zijn.

5.1.2 *Middel*

De gemeente probeert zoveel mogelijk de veiligheid te optimaliseren bij nieuwe ontwikkelingen in de omgeving van transportassen, maar ziet afstand houden niet als enige optie.

4. Dichtbij transportassen worden functies toegestaan, indien de bestrijdbaarheid geoptimaliseerd wordt en de gemeente een zonering met personendichtheden toepast

Optimalisatie van bestrijdbaarheid houdt in dat gekeken wordt naar verschillende mogelijkheden om de bereikbaarheid van het gebied te verbeteren en de voorzieningen voor de hulpdiensten zo goed mogelijk te hebben. Hierbij gaat de voorkeur naar maatregelen die ruimtelijk geborgd kunnen worden, zoals de aanleg van geboorde putten, een open water of een weg die van de risicobron af leidt. Binnen het plan wordt bovendien gekeken of de functies met de meeste personen het verste van de risicobron af kunnen worden geprojecteerd, een zonering met personendichtheden.

5. Buiten 200 meter van transportassen wordt een standaard verantwoordingskader gebruikt

Buiten de 200 meter speelt voornamelijk alleen nog het toxische scenario. Daarnaast hoeft vanuit de cRvgs geen aandacht te worden besteed aan ruimtelijke maatregelen. Vanwege de relatief lage risico's wordt voorgesteld hier een standaard verantwoordingskader te gebruiken dat voor alle ontwikkelingen in deze zone kan worden gebruikt. In dit kader moet worden toegelicht waarom maatwerk niet noodzakelijk is (onder meer vanwege de grote afstand tot de risicobron) en waarom de verschillende maatregelen die vanuit de verantwoordingsplicht dienen te worden overwogen, wel of niet worden toegepast. Zo kan worden gesteld dat ruimtelijke maatregelen niet noodzakelijk zijn en dat van de bouwkundige maatregelen, enkel de mechanisch afsluitbare ventilatie (bij een toxisch scenario) wordt overwogen. Het bestrijdbaarheidsvraagstuk speelt een kleine rol, aangezien de risicobron zich op grote afstand bevindt, het effectgebied zich over een aanzienlijk groter deel van de gemeente uitstrekt dan alleen het voorliggende plan en maatregelen dichtbij de bron het meest effectief zijn.

5.1.3 *Laag*

De gemeente stelt geen aanvullende eisen aan ontwikkelingen in de directe omgeving van transportassen, maar gaat uit van de wettelijke vereisten.

6. Alle functies zijn toegestaan langs transportassen zolang wordt voldaan aan wettelijke eisen

Op transportassen is de cRvgs van kracht. Bij aardgastransportleidingen is dat het Bevb. In veel gevallen is een $PR-10^{-6}$ /jr.-contour aanwezig waarbinnen geen nieuwe kwetsbare objecten mogen worden opgericht en beperkt kwetsbare objecten een goede motivatie nodig hebben. Voor bepaalde transportassen, waarover veel brandbare vloeistoffen worden getransporteerd, (Voor weg, water en

spoor, het zogenaamde Basisnet) is een plasbrandaandachtsgebied ingesteld. Voor dit gebied worden op Rijksniveau speciale bouwkundige maatregelen voorbereid middels een uitbreiding van het Bouwbesluit. Ten tijde van het schrijven van dit stuk is de betreffende regelgeving niet in Wetgeving geïmplementeerd, wel is een geactualiseerde versie van de circulaire Rnvgs van kracht. Hierin staan de transportassen (weg, water en spoor) vermeld die onder het Basisnetregime vallen.

5.2 Uitvoeringsacties

1 t/m 6. Het opstellen van een planologisch kader

Uiteindelijk worden de verschillende ambities vastgelegd in een verantwoordingskader/planologisch kader. Hieronder volgt een dergelijk kader met de onderdelen die in ieder geval beschouwd dienen te worden

Verantwoordingskader <i>hier de afstand tot aan transportas</i>	
Maatgevende scenario's	<ul style="list-style-type: none"> • BLEVE • Toxische gaswolk
Situatie	<ul style="list-style-type: none"> • Hoogte groepsrisico/ goede beheersbaarheid
Funcities	<ul style="list-style-type: none"> • Welke funcities toegestaan? Bijv. extra kwetsbare objecten zijn niet toegestaan
Basiseisen i.h.k.v. de Verantwoordingsplicht Groepsrisico	<ul style="list-style-type: none"> • Inzicht in de toename en omvang van het groepsrisico. • Beheersbaarheidsituatie binnenplans • Formeel advies vragen en in overleg treden met de regionale brandweer
Extra maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Bijv. • Fysieke omgeving: afscherming tussen bron en functie • Extra beheersbaarheidmaatregelen en bouwkundige maatregelen:

1. Dichtbij transportassen worden geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen toegestaan

In het planologisch kader wordt opgenomen dat bijvoorbeeld in de eerste 0-50 m alle ruimtelijke ontwikkelingen zijn uitgesloten.

2. Ruimtelijke maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden geborgd worden zoveel als mogelijk toegepast

In het planologisch kader vormt dit een onderdeel van de kop 'extra maatregelen'. Hierbij kan worden uitgewerkt om welke maatregelen het dan gaat, i.e. de ruimtelijk relevante maatregelen, zoals zonering personendichtheden, de oriëntatie van gebouwen, vluchtwegen en nooduitgangen, opstelplaatsen voor bluswatervoertuigen etc. In het kader van de zonering van personendichtheden kan worden aangehaald welke objecten dichtbij zijn toegestaan en welke beter verder weg van risicobron kunnen worden geïmplementeerd. Zo dient hoogbouw binnen de zone van 200 meter op zo groot mogelijke afstand te worden geplaatst.

3. Uitsluiten van extra kwetsbare objecten

Het uitsluiten van extra kwetsbare objecten kan bij het kopje 'funcities' worden aangegeven. Hiervoor is het noodzakelijk een juiste definiëring van de term extra kwetsbare objecten te hanteren (zie hoofdstuk 6).

4. Zonering met personendichtheden

Voor de zonering met personendichtheden geldt hetzelfde als aangegeven bij de uitvoeringsactie bij ambitie 2 (ruimtelijke maatregelen).

5. Optimalisatie van bestrijdbaarheid

Bij de kopjes 'extra maatregelen' en 'basiseisen i.h.k.v. de Verantwoordingsplicht' kunnen maatregelen worden toegevoegd met betrekking tot de bestrijdbaarheid van incidenten. Onder laatstgenoemde kopje vallen de maatregelen die binnen de ruimtelijke procedure kunnen worden geborgd. Dit kunnen zaken zijn als:

- vluchtwegen van de risicobron af
- opstelplaatsen voor de brandweer
- uitgangen van gebouwen van risicobron af (de in- en uitgang zelf is niet planologisch relevant, maar een eventuele toegangsweg, of een plein/park bij de in-/uitgang wel)
- open water als bluswatervoorziening.

Dit zijn zaken die in de planregels kunnen worden vastgelegd aangezien ze ruimtelijk relevant zijn. Bouwkundige maatregelen vallen onder het kopje 'extra maatregelen'.

De beslissing over de invulling van de bestrijdbaarheid, neemt de gemeente in samenspraak met de veiligheidsregio.

6. Standaard verantwoordingskader

Het standaard verantwoordingskader is bedoeld om bij ontwikkelingen waar de risico's beperkt zijn, een tekst te hebben die direct in de ruimtelijke onderbouwing gebruikt kan worden. Hierin moet in ieder geval worden aangegeven waarom een standaard aanpak voldoende is voor dergelijke ontwikkelingen, waarom de risico's beperkt zijn en waarom niet alle maatregelen overwogen hoeven te worden (vaak bij toxisch scenario, buiten 200 m).

6 E. Bijzonder kwetsbare objecten

Hoofdvraag

Hoe zou de gemeente om kunnen gaan met bijzonder kwetsbare objecten wanneer zij deze groepen/objecten extra wil beschermen?

Inleiding

In het externe veiligheidsbeleid wordt onderscheid gemaakt tussen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Planologisch spreken we niet van groepen mensen maar van functies en objecten. Met deze indeling biedt de wetgever bepaalde groepen -die gebruik maken van deze objecten- wat meer bescherming tegen de risico's waar externe veiligheid zich op richt. Naast deze indeling leeft bij veel deskundigen het gevoel dat binnen de groep kwetsbaren een volgend niveau bestaat. Die van de groepen die extra kwetsbaar zijn. Concreet gaat het bij deze groep om -kleine- kinderen, ouderen, gewonden en mensen met een handicap. Hierbij is het uitgangspunt dat deze mensen tijdens een calamiteit geholpen moeten worden het incidentgebied te verlaten. Deze mensen zijn niet, of in ieder geval verminderd, zelfredzaam.

Dit onderdeel heeft twee aspecten in zich. Het gaat zowel om de vraag welke groepen dan deze extra bescherming geboden wordt, als om de vraag hoe die bescherming eruit ziet.

Subvragen:

1. Welke groepen behoeven een extra bescherming in het kader van externe veiligheid.
2. Hoe zou de gemeente bijzonder kwetsbare objecten aanvullend kunnen beschermen?
3. Hoe is het planologisch te borgen?

6.1 Ambities

6.1.1 Hoog

De gemeente hanteert een brede definitie van bijzonder kwetsbare objecten en biedt een hoog beschermingsniveau (door ruimtelijke maatregelen)

1. Dichtbij risicobronnen worden geen nieuwe bijzonder kwetsbare objecten toegestaan

Er zijn functies waarvan de gebruiker, vanwege leeftijd, gezondheid of handicap, niet in staat geacht mag worden bij een -dreigende- calamiteit zelfstandig gevaar op waarde te kunnen schatten, dan wel zelfstandig te kunnen vluchten naar veilig gebied. Voor deze groep is extra zorg door hulpverleners noodzakelijk tijdens een calamiteit. te denken van aan ziekenhuizen, bejaardentehuizen etc., of aan -lagere scholen, kinderdagverblijven. Deze indeling maakt de gemeente bij voorkeur samen met de Veiligheidsregio.

In bijvoorbeeld de beleidsvisie van Den Bosch is ervoor gekozen om binnen 30 meter van transportassen deze objecten niet toe te staan, noch binnen het invloedsgebied van een LPG-tankstation of op bedrijventerreinen waar risicovolle inrichtingen zich zonder beperkingen kunnen vestigen. In de planologische kaders, zoals in hoofdstuk 5 zijn uitgewerkt, kan worden aangegeven in welke zone rond transportassen deze objecten wel of niet zijn toegestaan.

2. Bij de ontwikkeling van een bijzonder kwetsbaar object binnen het invloedsgebied worden ruimtelijke maatregelen die in bestemmingsplan kunnen worden geborgd zoveel als mogelijk toegepast

Dit is een uitermate hoog ambitieniveau. Vooral bij een toxisch scenario is het invloedsgebied erg groot. Maar het is te overwegen om binnen het Bleve-gebied (zo'n 200 tot 350 meter) geen bijzonder kwetsbare objecten te bestemmen. verder valt te denken aan zonerings van personendichtheden, het aanpassen van bestaande functies en doorgaande wegen zo te oriënteren dat ze goede vluchtweg vormen.

6.1.2 *Middel*

De gemeente past alleen speciale maatregelen toe voor specifieke, in beleid nader gedefinieerde, objecten (zoals bv. een kinderdagverblijf en/of een ziekenhuis), richt zich daarbij op bouwkundige maatregelen en draagt zorg voor een adequate preparatie bij de hulpdiensten.

1. Bij deze specifieke objecten wordt een noodprocedure opgesteld

Met deze noodprocedure wordt vast gelegd hoe te reageren in geval van een calamiteit.

2. Bouwkundige maatregelen worden zoveel mogelijk toegepast bij een bijzonder kwetsbaar object

In de catalogus bouwkundige maatregelen (IPO 10) zijn een groot aantal bouwkundige maatregelen beschreven. Kanttekening hierbij is dat de toepasbaarheid van deze maatregelen steeds van het individuele geval afhangt. Bij een toxisch scenario bijvoorbeeld heeft een mechanisch afsluitbare ventilatie een veiligheidsverhogende werking en is relatief eenvoudig toe te passen. Scherfwerende beglazing verhoogt de veiligheid ook, maar kan relatief ten opzichte van de totale bouwkosten erg duur zijn, zodat ook kan worden overwogen de glasoppervlakken aan de zijde van de risicobron zo klein mogelijk te houden.

6.1.3 *Laag*

De gemeente treft geen speciale maatregelen voor bijzonder kwetsbare objecten en schakelt ze gelijk aan 'normale' kwetsbare objecten.

1. Bij bijzonder kwetsbare objecten wordt uitgegaan van wettelijke vereisten

De bescherming die aan kwetsbare groepen wordt geboden door de wetgever is afdoende. Daarnaast zijn de hulpverleningsdiensten toegerust om bij calamiteiten op te treden. Voor objecten die vanuit hulpverleningsperspectief bijzonder zijn hebben de diensten een eigen protocol hoe hiermee om te gaan. Daar hoeft planologisch geen rekening mee gehouden te worden.

6.2 **Uitvoeringsacties**

Hier kan in analogie met voorgaande hoofdstuk verantwoordingskaders worden voorgesteld, afhankelijk van afstand tot risicobron worden bepaalde maatregelen overwogen.

1. Uitsluiten bijzonder kwetsbare objecten

Wanneer duidelijk is uit de ambities waar geen bijzonder kwetsbare objecten zijn gewenst, moet in het ruimtelijk besluit worden vastgelegd dat deze objecten zijn uitgesloten, Dit vereist een zorgvuldige definiëring, en een nadere uitwerking van welke objecten het hierbij om gaat. Het criterium is dat ze plaats bieden aan verminderd zelfredzame personen en voorbeelden zijn dus (zonder uitputtend te zijn) verpleeghuizen, ziekenhuizen, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen etc.

2. Ruimtelijke maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden geborgd worden zoveel als mogelijk toegepast

In het planologisch kader vormt dit een onderdeel van de kop 'extra maatregelen'. Hierbij kan worden uitgewerkt om welke maatregelen het dan gaat, i.e. de ruimtelijk relevante maatregelen, zoals zonering personendichtheden, de oriëntatie van gebouwen, vluchtwegen en nooduitgangen, opstelplaatsen voor buswatervoertuigen etc. In het kader van de zonering van personendichtheden kan worden aangehaald welke objecten dichtbij zijn toegestaan en welke beter verder weg van risicobron kunnen worden geïmplementeerd, Zo dient hoogbouw binnen de zone van 200 meter op zo groot mogelijke afstand te worden geplaatst

3. Opstellen noodprocedure

Noodprocedures, calamiteitenplannen en dergelijke worden geschreven in samenwerking met de Veiligheidsregio. Zij zijn hiervoor deskundig. Deze noodprocedure bevat minimaal een lijst van te alarmeren

personen in geval van een calamiteit, een ontruimingsplan, een aanvalsplan en een oefenschema. Verder kan opgenomen worden waar bewoners/gebruikers worden opgevangen, hoe catering geregeld is en hoe de nazorg verloopt.

4. Lijst met bouwkundige maatregelen en toepasbaarheid ervan opstellen

Met behulp van de catalogus bouwkundige maatregelen kan een eerste inventarisatie worden gemaakt van de diverse maatregelen, hun effectiviteit en de kosten ervan. Met deze informatie kan een inschatting worden gemaakt van de mogelijkheid om bij diverse ontwikkelingen van bijzonder kwetsbare objecten specifieke bouwkundige maatregelen te implementeren.

7 F. Evenementen

Hoofdvraag

Hoe zou de gemeente externe veiligheid kunnen integreren in het evenementenbeleid wanneer zij grote waarde hecht aan het zo klein mogelijk houden van de risico's bij evenementen?

Inleiding

Evenementen zijn veel minder ad-hoc dan het op het eerste gezicht wellicht lijkt. De te gebruiken terreinen en/of gebouwen zijn al als zodanig bestemd. Bij het vaststellen van geschikte locaties zijn mogelijkheden om te vluchten en bereikbaarheid en inzetmogelijkheden voor hulpdiensten van belang. Deze aspecten zijn nadrukkelijk niet anders dan voor niet EV-gerelateerde incidenten. Het verschil is dat zodra risicobronnen aanwezig zijn er een potentieel probleem bij komt. Om daar mee om te gaan wordt verschil gemaakt wordt in het gebied binnen de effectafstand van een LPG-BLEVE en daarbuiten. Deze afstand is zo'n 200 tot 350 meter. De keuze voor het effectgebied van een LPG-Bleve in dit hoofdstuk is redelijk arbitrair. Hiervoor kan in wezen elke afstand gekozen worden. In het werkveld externe veiligheid wordt deze effectafstand echter wel als een maatgevende afstand gezien.

7.1 Ambities

7.1.1 Hoog

De gemeente heeft bij voorkeur geen evenementen binnen de effectafstand van een LPG-BLEVE, maar indien dit wel het geval is, wordt extra aandacht besteed aan beheersbaarheid van mogelijke incidenten.

1. Het advies van de brandweer is zwaarwegend bij het wel of niet laten doorgaan van een evenement met betrekking tot veiligheid en het treffen van mogelijke veiligheidsmaatregelen.

Bij evenementen die binnen het invloedsgebied van een BLEVE zijn gelegen, zijn de risico's aanzienlijk en dient er een goed handelingsperspectief te bestaan voor de aanwezigen. Voor elk evenement waar meer dan vijftig personen gelijktijdig aanwezig zijn is een gebruiksvergunning op grond van de Brandbeveiligingsverordening vereist. Deze vergunning moet worden aangevraagd bij de brandweer. Hierin zijn specifieke eisen opgenomen voor de hulpverlening waaraan het evenement minimal moet voldoen. Maar daarnaast kan de gemeente beslissen dat zij de bestrijdbaarheidssituatie verder geoptimaliseerd wil zien.

Gezien de expertise van de brandweer, dienen zij bij dergelijke evenementen een vooraanstaande en adviserend rol te krijgen. In Eindhoven bijvoorbeeld zijn uitzonderingen op het locatiebeleid toegestaan (d.w.z. evenementen mogen wel in de nabije omgeving van een risicobron) indien wordt uitgegaan van de door de gemeente vastgestelde beleidsregels voor Bluswatervoorziening en bereikbaarheid.

2. Bij evenementen binnen invloedsgebied van risicobron wordt in ieder geval gezorgd dat risicocommunicatie en beheersbaarheidsmaatregelen voldoende zijn.

In navolging van de vorige ambitie wordt gekeken naar de beheersbaarheidsituatie. Onderdeel hiervan is risicocommunicatie: de bezoekers van een evenement moet duidelijk worden gemaakt welk handelingsperspectief zij hebben indien zich een calamiteit voordoet. Maar ook de bereikbaarheid van een evenemententerrein door hulpverleners, de mogelijkheden om een incident te bestrijden en de ruimte voor aanwezigen om te vluchten zijn van belang.

7.1.2 Middel

De gemeente heeft bij voorkeur geen evenementen binnen de effectafstand van een LPG-BLEVE, maar indien dit wel het geval is, wordt extra aandacht besteed aan beheersbaarheid van mogelijke incidenten.

3. Het advies van de brandweer is zwaarwegend bij het wel of niet laten doorgaan van een evenement met betrekking tot veiligheid en het treffen van mogelijke veiligheidsmaatregelen.

Bij evenementen die binnen het invloedsgebied van een BLEVE zijn gelegen, zijn de risico's aanzienlijk en dient er een goed handelingsperspectief te bestaan voor de aanwezigen. Voor elk evenement waar meer dan vijftig personen gelijktijdig aanwezig zijn is een gebruiksvergunning op grond van de Brandbeveiligingsverordening vereist. Deze vergunning moet worden aangevraagd bij de brandweer. Hierin zijn specifieke eisen opgenomen voor de hulpverlening waaraan het evenement minimal moet voldoen. Maar daarnaast kan de gemeente beslissen bestrijdbaarheidssituatie verder te optimaliseren. Gezien de expertise van de brandweer, dienen zij bij dergelijke evenementen een vooraanstaande en adviserend rol te krijgen. In Eindhoven bijvoorbeeld zijn uitzonderingen op het locatiebeleid toegestaan (d.w.z. evenementen mogen wel in de nabije omgeving van een risicobron) indien wordt uitgegaan van de door de gemeente vastgestelde beleidsregels voor Bluswatervoorziening en bereikbaarheid.

4. Bij evenementen binnen invloedsgebied van risicobron wordt in ieder geval gezorgd dat risicocommunicatie en beheersbaarheidmaatregelen voldoende zijn.

In navolging van de vorige ambitie wordt gekeken naar de beheersbaarheidssituatie. Onderdeel hiervan is risicocommunicatie: de bezoekers van een evenement moet duidelijk worden gemaakt welk handelingsperspectief zij hebben indien zich een calamiteit voordoet. Maar ook de bereikbaarheid van een evenemententerrein door hulpverleners, de mogelijkheden om een incident te bestrijden en de ruimte voor aanwezigen om te vluchten zijn van belang.

7.1.3 Laag

Bij een evenement is het voldoende dat de brandweer op de hoogte is gesteld.

5. Bij evenementen binnen het invloedsgebied van risicobron worden hulpverleningsdiensten ingelicht en worden de bezoekers geïnformeerd over het handelen bij calamiteiten.

Het advies van de hulpverleningsdiensten is nu niet leidend voor het doorgang vinden van een evenement: de gemeente ziet het als voldoende dat de hulpverleningsdiensten op de hoogte zijn en acht zich daarmee voorbereid op een eventuele calamiteit. Er worden geen speciale voorzieningen getroffen vanuit bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

7.2 Uitvoeringsacties

1. Het uitsluiten van evenementen binnen de effectafstand van een LPG-BLEVE

Het uitsluiten van evenementen in een specifiek gebied, betekent dat de planologische mogelijkheden voor een evenement moeten worden verscherpt: in de planregels kan dit worden vastgelegd. Verder kan in de beleidsvisie externe veiligheid van de gemeente een specifiek locatiebeleid opgenomen worden voor evenementen. B.v. De gemeente heeft bepaald dat voor evenementen met meer dan 250 personen bepaalde locaties niet geschikt zijn, omdat ze te dichtbij risicobronnen zijn gelegen of niet veilig genoeg worden geacht. Op basis van criteria als nabijheid tot risicobronnen en vluchtroutes kan een gemeente dus ruimtelijk inzichtelijk maken op een kaart waar ze wel of geen evenementen wil toestaan.

2 en 3. Bepalen van mogelijke veiligheidsmaatregelen bij evenementen

Bij het toekennen van een vergunning voor een evenement wordt de nadruk gelegd op de toets van de brandweer op de brandveiligheidseisen.

Om niet teveel ad-hoc beslissingen te krijgen, is het zinvol om in overleg met de hulpverleningsdiensten te bepalen welke maatregelen in algemene zin bij evenementen gewenst zijn. een scenario analyse is hierbij een goed hulpmiddel.

3 en 4. Risicocommunicatie bij evenementen

Binnen deze uitvoeringsactie wordt geformuleerd op welke manieren risico's worden gecommuniceerd met de bezoekers.

Domein Beheersbaarheid

8 G. Beheersmaatregelen

Hoofdvraag:

Wanneer zijn welke beheersmaatregelen zinvol wanneer hoge prioriteit wordt toegekend aan het verkleinen van het effect van een mogelijke ramp?

Inleiding

In het veiligheidsdenken is de aandacht in eerste instantie gericht op bronbeleid. Gerangschikt naar doeltreffendheid is de volgende volgorde aan te houden:

1. het weghalen van de bron,
2. het afstand houden tussen bron en ontvanger,
3. het treffen van veiligheidsmaatregelen bij de bron,
4. het treffen van voorzieningen bij de ontvanger, en als laatste
5. het voorbereiden op een grootschalig incident.

Beheersmaatregelen werken op de punten -4- en -5- en dragen bij aan het verkleinen van de schade na een ramp. Deze maatregelen dragen niet bij aan het verlagen van de risico's, maar zijn daarmee niet minder waardevol.

Subvragen:

1. Wanneer zijn bouwkundige maatregelen essentieel en waarom?
2. Hoe kunnen maatregelen afgedwongen en gehandhaafd worden door de gemeente?
3. Waar moet de gemeente op letten als het gaat om ontsluiting en bereikbaarheid?
4. Wanneer is het opstellen van een bestrijdingsplan essentieel?

8.1 Ambities

8.1.1 Hoog

De beheersbaarheid dient op orde te zijn anders kan de betreffende ontwikkeling niet doorgaan. Bij bestaande situaties kan dit betekenen dat maatregelen moeten worden getroffen.

1. Bij bestaande risicobronnen wordt de beheersbaarheid geoptimaliseerd (ook meegenomen bij actualisatie bestemmingsplannen)

In een gemeente kan sprake zijn van een historisch gegroeide situatie waarbij een risicobron is gelegen in een dichtbebouwde omgeving. Het spoorwegemplacement in de gemeente Venlo is een groot voorbeeld. Veel gemeenten hebben kleinschalige industrie of (LPG-)tankstations binnen de bebouwde kom.

De van oudsher krappere binnenstad kan een extra oorzaak zijn dat de beheersbaarheidsituatie niet optimaal is en de brandweer de behoefte uitspreekt aan bijvoorbeeld meer bluswatervoorzieningen of een beter bereikbaarheid. Als de gemeente de ambitie heeft om zoveel mogelijk de bestaande situatie te optimaliseren kan ze hierbij worden beperkt door de bestaande fysieke omgeving en zijn voor een goede borging van bepaalde maatregelen aanpassingen nodig aan het bestemmingsplan, zoals het creëren van opstelplaatsen voor bluswatervoertuigen of het verbreden van bochten. Bij actualisatie van een bestemmingsplan kan daarom het beheersbaarheidaspect direct worden meegenomen. Het NVBR heeft een aantal praktische zaken al vastgelegd in richtlijnen.

2. Bij nieuwe ontwikkelingen binnen invloedsgebied worden ruimtelijke beheersbaarheidmaatregelen die in bestemmingsplan kunnen worden geborgd zoveel als mogelijk toegepast

In hoofdstuk 5 is al eerder gesproken over deze beheersbaarheidmaatregelen in relatie tot de planologische kaders waarin ze kunnen worden vastgelegd. Dit betekent bv. zonering in personendichtheden, functiewijziging zodat bijzonder kwetsbare functies (zie hoofdstuk 6) worden uitgesloten en het indelen van het plangebied zodanig dat vluchtwegen, nooduitgangen, opstelplaatsen en dergelijke 'vanzelf' op

de meest optimale manier worden ingevuld. Binnenkort wordt een project opgestart, 'Afwegingkader veiligheidsmaatregelen EV', waarin vorenstaande zoveel mogelijk wordt uitgewerkt .

8.1.2 *Middel*

De beheersbaarheidsituatie bij nieuwe ontwikkelingen wordt zoveel mogelijk op orde gebracht, maar staat een ontwikkeling niet in de weg. Bij bestaande situaties wordt ingezet op verbetering waar mogelijk.

3. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden de NVBR-richtlijnen voor bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid meegenomen

Deze handleiding van de NVBR uit 2003 geeft specifieke richtlijnen met betrekking tot bereikbaarheid, zowel via het openbare wegennet als op perceelniveau, en primaire, secundaire en tertiaire bluswatervoorzieningen. Deze richtlijnen worden zoveel mogelijk geïmplementeerd in het ruimtelijke besluit.

4. Bouwkundige maatregelen worden in speciale gevallen toegepast op basis van overeenkomst

In bepaalde gevallen kunnen bouwkundige maatregelen worden toegepast, afhankelijk van de afstand tot de risicobron en de relevante calamiteitenscenario's. Het vastleggen van dergelijke maatregelen kan echter niet in het ruimtelijke besluit zelf en dient te gebeuren op basis van een private overeenkomst.

5. Bij nieuwe grote risicobronnen en ontwikkeling van bijzonder kwetsbare objecten wordt altijd een calamiteitenplan opgesteld

In aanvulling op ruimtelijke en bouwkundige maatregelen wordt een calamiteitenplan opgesteld. Hierin worden verschillende aspecten vastgelegd en geborgd: een organisatieoverzicht en een afspraken en waarschuwingssysteem, te gebruiken bij calamiteiten. Het is tevens een middel om de organisatie voor te bereiden op calamiteiten. Het bevat bijvoorbeeld ontruimings- en evacuatie-instructies, plattegronden met vluchtroutes en een overzicht van de aanwezige voorzieningen, zoals brandblusapparatuur.

8.1.3 *Laag*

De beheersbaarheidsituatie wordt vormgegeven aan de hand van de wettelijke vereisten.

6. Alleen bij nieuwe ontwikkelingen wordt gekeken welke beheersbaarheidsmaatregelen vereist zijn, de bestaande situatie wordt, voor zover voldaan wordt aan de wettelijke vereisten, geaccepteerd

De wettelijke vereisten komen uit de Wet veiligheidsregio's en hebben betrekking op onder meer inzet van materieel en opkomsttijden. Deze maatregelen zijn algemener van aard en minder veeleisend dan de richtlijnen van de NVBR.

8.2 **Uitvoeringsacties**

1. Optimalisatie bestrijdbaarheid (ook meegenomen bij actualisatie bestemmingsplannen)

Optimalisatie betekent normaliter een check op voldoende vluchtwegen, bluswatervoorzieningen en een goede bereikbaarheid voor de brandweer voor een acceptabel veiligheidsniveau. Bij een bestaande situatie moet echter binnen de kaders van de bestaande bebouwing worden gewerkt. Daardoor kunnen waarschijnlijk niet alle gewenste maatregelen worden doorgevoerd of kan op een ander schaalniveau naar verbeteringen worden gezocht, zoals het wegnemen van vluchtheuvels in de aanrijdroute of het verbreden van de weg. De gemeente kan ook besluiten grotere ruimtelijke maatregelen te nemen als het aanleggen van open water of een extra vluchtweg.

2. Ruimtelijke maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden geborgd worden zoveel als mogelijk toegepast

In het planologisch kader vormt dit een onderdeel van de kop 'extra maatregelen'. Hierbij kan worden uitgewerkt om welke maatregelen het dan gaat, i.e. de ruimtelijk relevante maatregelen, zoals zonering personendichtheden, de oriëntatie van gebouwen, vluchtwegen en nooduitgangen, opstelplaatsen voor bluswatervoertuigen etc. In het kader van de zonering van personendichtheden kan worden aangehaald welke objecten dichterbij zijn toegestaan en welke beter verder weg van risicobron kunnen worden projecteerd. Zo dient hoogbouw binnen de zone van 200 meter op zo groot mogelijke afstand te worden geplaatst.

(zie ook hoofdstukken 5 en 6)

3. Voldoen aan de NVBR-richtlijnen voor bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid

Voor deze uitvoeringsactie is het van belang om de minimale eisen op een rijtje te hebben.

4. Bouwkundige maatregelen worden in speciale gevallen toegepast op basis van overeenkomst

Verwijzen naar hoofdstuk 6, uitvoeringsactie 5. Noodzakelijk om de gemeente hier te laten formuleren in welke speciale gevallen dit geldt en welke maatregelen daarvoor in aanmerking komen

5. Het opstellen van een calamiteitenplan

Is hetzelfde als uitvoeringsactie 3 in hoofdstuk 6

Een belangrijk onderdeel van het verbeteren van de beheersbaarheids situatie is het borgen van de verschillende maatregelen. De meest 'harde' borging vindt plaats door het opnemen van maatregelen in het bestemmingsplan, maar daarvoor dienen zij wel ruimtelijk relevant te zijn. Bouwkundige maatregelen zijn dat niet en kunnen daardoor niet planologisch worden geborgd. Hier is het noodzakelijk een private overeenkomst te sluiten.

9 H. Risicocommunicatie

Hoofdvraag:

Hoe zou de gemeente haar risicocommunicatie kunnen vormgeven wanneer zij groot belang hecht aan het communiceren met burgers over externe veiligheid risico's?

Inleiding

Risicocommunicatie levert een bijdrage aan de fysieke veiligheid. Inzicht in de eigen mogelijkheden verhoogt de zelfredzaamheid van burgers. Daarnaast helpt risicocommunicatie ook de hulpverleners. Door hen te informeren over de risico's die zij kunnen lopen, wordt ook hun veiligheid vergroot. Risicocommunicatie is daardoor een proactief instrument. Insteek van risicocommunicatie is de behoefte aan informatie van de ontvanger. Sinds de inwerkingtreding van de Wet Veiligheidsregio's, op 1 oktober 2011, is de verantwoordelijkheid voor risicocommunicatie bij het bestuur van de veiligheidsregio komen te liggen. Het bestuur informeert de bevolking over de maatregelen die zijn getroffen om een ramp of crisis te voorkomen of te bestrijden of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn. Bij een daadwerkelijke ramp of crisis zorgt de burgemeester ervoor dat de getroffen bevolking in zijn gemeente op de juiste wijze wordt geïnformeerd en geeft hij onder meer de te volgen gedragslijn aan.

Subvragen:

1. Wat (communicatiemiddelen, boodschappen) werkt in de praktijk en wat werkt vooral niet?
2. Welke boodschap zou je op welke wijze het beste kunnen overbrengen?
3. Hoe zou je bedrijven hierbij kunnen betrekken?

9.1 Ambities

9.1.1 Hoog

De gemeente ziet risicocommunicatie als een uitgelezen mogelijkheid om zoveel mogelijk de veiligheid te verbeteren en is daarom ook zeer actief met het communiceren over risico's.

1. Gemeente is altijd proactief bij communicatie van risico's en zoekt de burger op en doet dit gemeentebreed

In het communicatiebeleid is uitgewerkt hoe omwonenden van risicobronnen worden geïnformeerd. Dat kan met thema-avonden, via huis-aan-huis bladen en/of de internet site. Het proactieve karakter van deze hoge ambitie vraagt van de gemeente om burgers actief te wijzen op het bestaan van informatie en deze begrijpelijk te ontsluiten.

Een bedrijf kan niet middels de vergunning verplicht worden te communiceren met de burgers. Een bedrijf communiceert met de overheid. Die op haar beurt communiceert met de burgers.

9.1.2 Middel

De gemeente is meer passief met betrekking tot de risicocommunicatie, maar is wel te allen tijde beschikbaar om over risico's te communiceren met haar burgers.

2. Bij bijzondere nieuwe ontwikkelingen, zoals bijzonder kwetsbare objecten of nieuwe risicobronnen, wordt risicocommunicatie actief toegepast

In een beperkt aantal omstandigheden zal de gemeente actief communiceren over risico's. Bv bij een nieuw bejaardentehuis. Verder wordt aandacht gevraagd voor landelijke campagnes als "Denk vooruit" en de landelijke risicokaart.

9.1.3 *Laag*

De gemeente ziet risicocommunicatie niet zozeer als een veiligheidsverhogende maatregel, en daarom gaat ze enkel in crisistijd over tot actieve risicocommunicatie.

3. Alleen in geval van noodzaak communiceert de gemeente actief over risico's, voor de rest beperkt ze zich tot een louter informatieverstrekken (i.t.t. een informatiebrengende) rol

De gemeente beperkt zich tot communicatie tijdens een eventuele crisis. Verdere informatie over in de gemeenten aanwezige risico's kan gevonden worden op bv de gemeentelijke website of de landelijke risicokaart.

9.2 **Uitvoeringsacties**

Met de Wet Veiligheidsregio's is Risicocommunicatie bij de Veiligheidsregio neergelegd. Het is daarmee zaak voor de gemeente om i.o.m. de Veiligheidsregio na te gaan hoe de communicatie naar burgers is geregeld, en hoe, in welke situaties, het volgens de gemeente zou moeten.

Op de websites van de Veiligheidsregio is algemene informatie over risico informatie te vinden. De gemeente moet haar eigen keuze maken tussen actief communiceren of passief, reageren op vragen, dan wel volledig terugvallen op bv de website. Ze kan ook kiezen voor een mengvorm. De algemene risicocommunicatie gaat via de Veiligheidsregio, de gemeente zoomt in op een aantal specifieke situaties binnen de gemeente.

Crisiscommunicatie is iets anders. Waar risicocommunicatie handelt over mogelijke gevaren (die zich zouden kunnen manifesteren) heeft crisiscommunicatie tot doel burgers tijdens een calamiteit te informeren zodat ze bv. tijdig kunnen vluchten. Wat de beste vluchtroute is bij voorzienbare incidenten kan al in de risicocommunicatie worden voorbereid.

10 I. Organisatie op orde

Hoofdvraag: Wat moet de gemeente intern regelen en borgen om haar taken efficiënt te kunnen uitvoeren?

Inleiding

In de beleidscyclus nemen monitoring en evaluatie een steeds prominentere rol in. De vragen bij de beleidscyclus zijn steeds: "Doen we de goede dingen?" en "Doen we die dingen goed?". Het beantwoorden van deze vragen vereist zowel inzicht in -bestuurlijke- verantwoordelijkheden als kwaliteit van de uitvoering. De maatlat EV geeft een overall beeld van kennis en ervaring die in de gemeente aanwezig moet zijn, of in ieder geval extern moet zijn georganiseerd.

In hoofdstuk 1 is reeds aangegeven dat de uitvoeringsacties die door de verschillende hoofdstukken heen worden genoemd, ook specifieke actiehouders kennen, d.w.z. dat vanuit expertise of verantwoordelijkheid personen zijn aangewezen die de actie uit moeten voeren. In dit onderdeel wordt onder meer ingegaan op de actorenanalyse waarin de rollen, taken en bevoegdheden op het gebied van externe veiligheid binnen de gemeentelijke organisatie, worden bepaald. Deze actorenanalyse maakt daarmee duidelijk wie de actiehouders zijn voor de uitvoeringsacties die in dit document zijn beschreven.

Subvragen:

1. Welke taken en verantwoordelijkheden dient de gemeente goed te borgen en op welke wijze zou dat kunnen?
2. Hoe zorg je dat de kennis van de medewerkers op peil blijft?
3. Hoe borg je dat externe veiligheid integraal wordt meegenomen bij de gemeentelijke producten?

10.1 Ambities

10.1.1 Hoog

Bij deze ambitie wil de gemeente graag alle benodigde kennis in huis hebben en ervoor zorg dragen dat externe veiligheid optimaal geborgd is binnen de organisatie. Belangrijk aspect hierbij is het up-to-date houden van het externe veiligheidsbeleid en de koppeling ervan met bijvoorbeeld de structuurvisie en het milieubeleidsplan, maar ook met de verschillende uitvoeringsagenda's waar externe veiligheid een onderdeel van is/zou moeten zijn.

1. De gemeente wil voldoende kennis in huis hebben om alle taken uit maatlat EV zelfstandig uit te voeren

De maatlat EV geeft richtlijnen voor welke kennis minimaal in een organisatie aanwezig dient te zijn en hoe deze geborgd kan worden. Alle mogelijke taken binnen een gemeente zijn omschreven en het aantal medewerkers dat voor die taak noodzakelijk is, waarbij over het algemeen één medewerker niet voldoende is. Bovendien is omschreven hoe vaak een dergelijke taak uitgevoerd moet worden om het kennisniveau op peil te houden. De ervaring leert dat de kleinere gemeenten niet voldoende medewerkers ervoor vrij kunnen maken en/of niet voldoende vraagstukken hebben om de kennis op peil te houden. Met de komst van de RUD's zal een deel van de taken van de gemeente bij deze organisatie komen te liggen.

2. De gemeente maakt een iemand verantwoordelijk voor de borging van externe veiligheid in de organisatie, m.a.w. dit wordt een expliciete taak die aan evaluatie onderhevig is

Het kan de ambitie zijn van de gemeente om specifiek één persoon aan te wijzen die als een 'spin in het web' voor dit onderdeel kan fungeren: iemand die als aanspreekpunt geldt voor de overige afdelingen, maar die bovendien regelmatig zelf contact zoekt met deze afdelingen om op de hoogte te zijn van wat

er speelt. Deze persoon wordt daarmee verantwoordelijk gemaakt zodat ook iemand op succes of falen kan worden aangesproken.

10.1.2 *Middel*

Hier wil de gemeente voldoende kennis in huis hebben om processen te kunnen begeleiden, maar zal de uitvoering van taken voor een deel buiten de organisatie worden belegd. Hiervoor is het nodig kennis en enige ervaring omtrent externe veiligheid binnen de organisatie te borgen. Daarnaast is een "vanzelfsprekende" deelname aan beleidstrajecten waar externe veiligheid een onderdeel van is gewenst,

3. De gemeente wil dat bij elke vergunningprocedure en ruimtelijke ontwikkeling externe veiligheid betrokken wordt

In deze ambitie is het niet zozeer de wens van de gemeente om alle taken zelf uit te kunnen voeren, maar wil ze in ieder geval geborgd hebben dat externe veiligheid altijd wordt meegenomen bij vergunningen en ruimtelijke procedures. Een deel van de werkzaamheden kan daarbij uitbesteed worden. Dit vergt dat de verschillende taken, rollen en bevoegdheden goed worden vastgelegd. Daarnaast is het belangrijk dat ten minste één persoon aanwezig is binnen de organisatie die een goede kennis heeft van externe veiligheid en in ieder geval kan beoordelen of externe veiligheid een rol speelt, of de onderzoeken die worden uitgevoerd, op een correcte wijze zijn gedaan en of de problematiek rondom externe veiligheid op een juiste wijze in het uiteindelijke besluit zijn verwoordt.

10.1.3 *Laag*

De gemeente streeft het zoveel mogelijk kennis in eigen huis te hebben niet actief na en stelt zich op het standpunt dat het noodzakelijke moet gebeuren,

4. De gemeente borgt een minimaal kennisniveau op gebied van externe veiligheid, maar besteedt een groot deel van de werkzaamheden uit

In deze constructie zal één van de medewerkers bij de gemeente wel specifieke kennis hebben over externe veiligheid, maar zijn kennisniveau zal minder hoog zijn dan bij de middelste ambitie. In kleinere gemeenten kan er bijvoorbeeld sprake zijn van een medewerker die naast externe veiligheid nog een aantal andere vakgebieden onder zijn hoede heeft. Deze medewerker richt zich vooral op de vraag of externe veiligheid is meegenomen in het proces, niet zozeer of dat helemaal correct is gedaan. Hiervoor leunt de medewerker op de input van anderen.

10.2 **Uitvoeringsacties**

1 t/m 4 Uitvoeren actorenanalyse

Voor de actorenanalyse worden de verantwoordelijkheden in kaart gebracht waardoor inzicht ontstaat in rollen, taken en bevoegdheden. De maatlat EV is daarbij een bruikbaar instrument, omdat ze een overzicht geeft van de inhoudelijke taken die er zijn binnen het vakgebied.

In de actorenanalyse wordt een overzicht gemaakt van de medewerkers van de verschillende organisaties die betrokken zijn bij externe veiligheid in een gemeente. Zonder uitpuittend te willen zijn, gaat het daarbij om: medewerker(s) ruimtelijke ordening, medewerker(s) milieu/specialist externe veiligheid, medewerker(s) veiligheidsregio, medewerker(s) lokale brandweer en medewerker(s) handhaving/vergunningverlening. Vervolgens dient duidelijk te worden hoe de informatiestroom loopt tussen deze verschillende actoren en wie verantwoordelijk is voor de verschillende taken.

4 Up to date houden externe veiligheidsbeleid

In de beleidsvisie wordt aangegeven hoe vaak het beleid wordt geüpdate, meestal eens in de vier jaar. Dit betekent dat deze uitvoeringsactie structureel elke vier jaar terugkomt. Een update van het beleid houdt in dat wordt gekeken naar het actuele beleidskader, welke consequenties een verandering heeft voor de externe veiligheidsituatie en dat het risicobeeld actueel wordt gehouden, In het risicobeeld zijn de risicobronnen, de fysieke omgeving en de beheersbaarheidsituatie opgenomen.